

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.III.20.800/2013/7. szám

A Kúria a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd) és dr. Pongrácz Krisztina ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felperesnek, a Lascsik & Vass Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vass Gellért ügyvéd) által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt a Győri Törvényszék előtt 3.P.20.782/2010. számon megindított perében - melybe jogtanácsos által képviselt az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Győri Ítéltábla 2013. február 21. napján meghozott Pf.I.20.406/2012/5. számú jogerős ítéletével szemben a II. és III. rendű felperesek 2013. április 18. napján 51. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

Részítéletet:

A Kúria az elsőfokú és a jogerős ítéletet részítéletnek tekinti, és a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek 15 nap alatt 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A II. és III. rendű felperesek gyermeke 2002. május 30. napján genetikai eredetű fejlődési rendellenességgel született, ami abban nyilvánul meg, hogy mindkét felső végtagján a kézfej deformálódott, hiányzik a hüvelykujj, a mutató és középső ujjai összenőttek, az alkarok a felkar hosszához képest rövidek, kulcs- és lapockacsontja csökevényesen fejlődött. A rendellenesség szívpitvar sövényhiánnyal társult.

A Győri Ítéltábla 2010. július 8. napján meghozott Pf.I.20.202/2009/13. számú közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítési felelősségét a II. és III. rendű felperest ért kárért. A követelés összegére (mennysiségére) folytatódó tárgyalás eredményeként a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. április 6. napján meghozott 3.P.20.782/2010/15. számú elsőfokú és a Győri

Ítéltábla 2012. január 12. napján meghozott Pf.I.20.215/2011/4. számú másodfokú részítéletével a II. és III. rendű felpereseknek a babaholmi, kelengye, baba- és gyermekruhák, játékok és egyéb eszközök, élelmezés, pelenka stb., tisztálkodási szerek, nyaralás, kikapcsolódás, óvoda és iskola, „alap” ápolás, gondozás és háztartási kisegítő költsége tekintetében előterjesztett kereseti kérelmét elutasította. A II. és III. rendű felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kúria 2013. április 24. napján meghozott Pfv.III.20.870/2012/5. számú végzésével a jogerős részítéletet az elsőfokú részítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A jelen felülvizsgálati eljárás alapját képező jogerős ítélettel (ténylegesen a hatályon kívül helyezés folytán részítélettel) elbírált kereseti kérelem a következők szerint foglalható össze. A felperesek személyenként nem vagyoni kár címén 4.000.000 forint, ennek 2002. május 30. napjától számított a Ptk. 301. §-a szerinti kamata, egyetemenként a felperesek részére 7.377.003 forint, és ennek különböző részösszegei után középarányos időtől számított a Ptk. 301. §-a szerinti kamata, a II. rendű felperesnek 811.226 forint, ennek 2006. augusztus 12. napjától számított a Ptk. 301. §-a szerinti kamata, továbbá havi 101.362 forint járadék megfizetésére kérték kötelezni az alperest. A II. és III. rendű felperes a vagyoni kárukat két részre bontották. Az első csoportban gyermekük létezéséből eredő költséget, a gyermek alapellátási költségét érvényesítették, míg a második csoportban a genetikai ártalomból eredő károsodás miatti többletköltséget. Tehát a vagyoni kártérítési igények egyik részét képezik a gyermek felnevelésével, iskoláztatásával, ruháztatásával, ellátásával és a mindennapjaival kapcsolatban felmerülő költségek, amelyek jellegüknél fogva nem kötődnek a genetikai ártalom és az ebből származó állapot tényéhez, hanem attól függetlenek, az egészséges gyermek esetében is terhelnék a szülőket, míg a másik csoport a genetikai ártalomból, egészségkárosodásból eredő többletköltségeket tartalmazza. A jelen eljárás tárgyát képező vagyoni káraikat végleges keresetükben a következők szerint részletezték:

- 1.) ápolás, gondozás költsége napi átlag 2 óra számítása mellett 2005. május 30. napjától 2012. június 30. napjáig 2.426.262 forint, ennek 2008. december 14. napjától számított kamata;
- 2.) háztartási kisegítő költsége napi átlag 1 óra számítása mellett 2005. május 30. napjától 2012. június 30. napjáig 1.050.820 forint, és ennek 2008. december 14. napjától számított kamata;
- 3.) gyógykezelésekkel kapcsolatos közlekedési üzemanyag többletköltsége 2002. május 30. napjától 2012. június 30. napjáig 484.499 forint és ennek 2007. június 15. napjától számított kamata;
- 4.) kórházi látogatások közlekedési és egyéb többletköltsége 2004. szeptember 21. napjától 2009. március 16. napjáig 176.995 forint és ennek 2006. december 18. napjától számított kamata;

5.) egyéb közlekedési többletköltség (nagyszülők látogatása, iskolába járás, gyógytorna, gyógyúszás) 2002. május 30. napjától 2012. június 30. napjáig $804.913 + 87.618 + 136.436 + 127.007 = 1.155.974$ forint és ennek 2007. június 15. napjától számított kamata;

6.) ruhaátalakítás többletköltsége 2003. május 30. napjától 2012. június 30. napjáig 282.969 forint és ennek 2007. december 14. napjától számított kamata;

7.) II. rendű felperes jövedelemkiesése címén 2002. május 30. és 2005. május 30. napja közötti időre 1.589.484 forint, 2005. június 1. napjától 2007. október 24. napjáig 811.226 forint és ennek 2006. augusztus 12. napjától számított kamata;

8.) gyógyúszás többletköltsége címén 2010. október 1. és 2012. június 30. napja közötti időre 210.000 forint és ennek 2011. augusztus 16. napjától számított kamata.

A járadék keretében 2012. július 1. napjától

1.) ápolás, gondozás, felügyelet többlet humánerő-ráfordítás címén 37.881 forint/hó;

2.) háztartási kisegítés többlet humánerő-ráfordítás címén 16.318 forint/hó;

3.) gyógykezelésekkel kapcsolatos közlekedési üzemanyag többletköltség címén 6.998 forint/hó;

4.) egyéb közlekedési többletköltség címén $9.826 + 3.079 + 6.882 + 6.652 = 26.439$ forint/hó;

5.) ruhaátalakítás címén 3.726 forint/hó;

6.) gyógyúszás címén 10.000 forint/hó megtérítését igényelték.

Az alperes a személyenként 2.000.000 forint nem vagyoni kár felett a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a jogerős közbenső ítélet az alperes jogellenes magatartását a dokumentációs és tájékoztatási kötelezettség megszegése miatt állapította meg. E kötelezettségszegések a gyermek létezésével felmerülő többletköltségekkel és a gyermek fogyatékoságával nem állnak okozati összefüggésben, mert ez nem az orvosi mulasztás következménye. Az ún. alapköltségek nem illeszthetők a kár fogalmába, ezért a megtérítésükre irányuló kereset alaptalan. A felperesek vagyoni kárigénye legfeljebb abban jelentkezhet, hogy a fogyatékosan megszületett gyermek miatt megnehezült az életük. Csak az ún. speciális többletköltségek sorolhatók a kártérítési igények körébe. Mindazonáltal a nem vagyoni kár és az orvosi ellátás érdekében szükséges közlekedési költséget meghaladóan a követelés elévülésére hivatkozott.

A beavatkozó a gyermek „létezése” okán érvényesített követelések elévülését állította, mert a felperesek ezen a címen 2010. októberéig nem terjesztettek elő követelést. A perindítás e körben az elévülést nem szakította meg, mert e tárgyú igényeiket a felperesek a peres eljárás során nem jelezték. Az eredeti keresetben havi 20.000 forint járadékot közlekedési többletköltség

címén érvényesítették. Az elévülés csak abban az esetben szakad meg, ha a kötelezett a vele szemben támasztott követelést azonosítani tudja. Azok a költségek, amelyeket a felperesek a gyermek „alap-létezése” okán érvényesítenek, megalapozatlanok, mert a gyermek létezése nem tekinthető kárnak. A járadék címén érvényesített követelések elévülése tárgyában utalt a PK 52. állásfoglalásra. Mind a vagyoni, mind a nem vagyoni károk címén előterjesztett követeléseket nagymértékben eltúlzottnak minősítette. Állította egyedül a közlekedési többletköltség az a követelés, ami nem évült el, de e körben értékelni kell, hogy a II. és III. rendű felperesek részére a társadalombiztosítás keretében jár utazási költségtérítés. Ápolás-gondozás címén legfeljebb 1 órát, a ruhaátalakítás címén pedig legfeljebb 2.000 forint/hó összeget fogadott el.

A Győri Törvényszék 2012. szeptember 20. napján meghozott 3.P.20.782/2010/43. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. és III. rendű felperesnek - személyenként - 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítést és ennek 2002. május 30. napjától számított kamatát. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. és III. rendű felperesnek mint egyetemleges jogosultaknak 15 nap alatt gyógyulás költsége címén 140.000 forintot, ennek 2011. augusztus 16. napjától számított kamatát, továbbá 2012. július 1. napjától havi 7.000 forint járadékot; közlekedési többletköltség címén 150.000 forintot, ennek 2007. február 1. napjától számított kamatát, 450.000 forintot, ennek 2007. június 15. napjától járó kamatát, továbbá 2012. július 1. napjától havi 18.000 forint járadékot. A kamat mértéke a kezdőidőponttól a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyezik meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Egyetemlegesen kötelezte a II. és III. rendű felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek és az alperesi beavatkozónak személyenként 100.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy az állam részére - a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására fizessen meg 150.000 forint állam által előlegezett költséget, míg az ezt meghaladó költségről és a feljegyzett illetékről akként rendelkezett, hogy a Magyar Állam viseli.

Ítéletének indokolásában elsőként a felperesek nem vagyoni kártérítés iránti igényével foglalkozott. A nem vagyoni kártérítés esetén a jogellenesség alapja az, hogy a törvény védelme alatt álló személyhez fűződő jogok (Ptk. 75. § (1) bekezdés) sérültek. Helyesnek minősítette azt a felperesi hivatkozást, hogy önrendelkezési joguk és az egészséges családban éléshez fűződő joguk sérült. Értékelte, hogy a II. és III. rendű felperesnek gyermekük felnevelése fokozott felelősséget jelent, ami egész életüket végigkíséri, és sokáig nem mertek második gyermeket

vállalni. A gyermekük állapota mélyen érintette őket, megváltoztak társaskapcsolataik. A II. és III. rendű felperes által hivatkozott pszichés károsodást részben tanúbizonyítás, részben a pszichológus szakértői vélemény igazolja. A bekövetkezett sérelem nagyságát és tartósságát értékelve az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy személyenként 3.000.000 forint nem vagyoni kárpótlás alkalmas a nem vagyoni hátrány enyhítésére (Ptk. 355. § (4) bekezdés).

A „gyermek léte” miatt érvényesített 1.589.484 forint kárigényt egészében minősítette alaptalannak. A II. rendű felperes 2003. január 1. és 2005. május 30. napja közötti időszakra ezen az alapon nem igényelhet jövedelemkiesést. A II. és III. rendű felperesek által elszenvedett kár fogalmába kizárólag a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült életükkel kapcsolatos vagyoni és nem vagyoni kár tartozik, a „gyermek léte” miatti kár nem.

A vagyoni kártérítés keretében érvényesített ápolás-gondozás, háztartási kiegészítés, ruhaátalakítás költsége és jövedelemvesztés tárgyában az alperes és a beavatkozó elévülési kifogását vizsgálta. Függetlenül attól, hogy a költségpótló járadék sajátos jellege folytán sajátosan fizetendő kártérítés, a követelés elévülése a Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében 2005. május 30., 2003. május 30. illetve 2005. június 1. napján kezdődött meg. A járadékkövetelés akkor vált átháríthatóvá, érvényesíthetősége akkor következett be, amikor első ízben vezetett a károsodás miatt többletkiadáshoz. A II. és III. rendű felperesek rendelkeztek az igényérvényesítéshez szükséges információkkal. Ezeknek az igényeknek az érvényesítési határidejét a 2010. október 20-i kereset-kiterjesztésig elmulasztották, e követelések egészükben és a jövőben lejáró részletekre is kiterjedően elévültek. A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az adott igények az elévülés szempontjából önállóak. A felperesek követelésének esedékessé válásával az elévülés megkezdődött, és az öt éves elévülési idő után az adott vagyoni igény elévült nemcsak az addig lejárt, hanem az azt követően esedékes részében is. A 2003. április 10. napján benyújtott keresetlevél kizárólag nem vagyoni kártérítésre illetve a gyógykezelések miatti közlekedési többletköltségekre vonatkozott, és a felperesek tényállást is kizárólag ebben a körben terjesztettek elő.

A károsodás bekövetkezése nem feltétlenül esik egybe a károkozás időpontjával. A gyógyúszás miatti költség 2010. október 1. és 2012. június 30. napja közötti időszakban következett be, összege 210.000 forint, továbbá 2012. június 1. napjától havi 10.000 forint járadék. Az elsőfokú bíróság e körben az elévülési kifogást nem találta alaposnak. A Ptk. 326. § (1) bekezdése kimondja, hogy az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A gyermek egészségi állapotának megőrzéséhez, javításához indokolt a gyógyúszás, és a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor esedékes. Ez pedig az az időpont, amikor az adott kártérítési tétel

vonatkozásában a kár felmerült, kiadás keletkezett. Az alperes és a beavatkozó a csoportos úszás oktatás körében az 1.000 forint/óra díjat reálisként elfogadta, az ezt meghaladó igényt az elsőfokú bíróság alaptalannak találta. Jelezte, hogy a költségre okirati bizonyíték csatolható lett volna. Az összesen 140 alkalomra 140.000 forintot ítélt meg, és a jövőre járó járadékként havi 7.000 forintot.

A gyógykezeléssel kapcsolatos közlekedési többletköltség tárgyában kifejtette, hogy az illetékes egészségbiztosítási pénztár igazolta a 2003. február 10. és 2010. december 6. napja közötti időszakra 421.473 forint utazási költség kifizetését. A felperesek a kórházi beavatkozások, kezelések, kontrollok időpontját, helyét összegezték. Több ezek közül az egészségbiztosítási pénztár igazolása szerint azonosítható volt, de nem valamennyi. A II. és III. rendű felperes igényelhetette volna minden orvosi szempontból indokolt és szükséges kezelés esetén az utazási költségtérítést. A Ptk. 340. § (1) bekezdése és a PK 36. állásfoglalás alapján kárenyhítési kötelezettség is terhelte őket arra nézve, hogy vegyék igénybe a társadalombiztosítási juttatásokat. A gyógykezeléssel kapcsolatos közlekedési többletköltség tárgyában a felperesi bizonyítás eredménytelensége miatt az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a jövőre vonatkozó járadékigényt is alaptalannak minősítette. A felperesek a kórházi látogatások miatt 156.995 forintot érvényesítettek konkrétan közlekedési költségként és 20.000 forintot a látogatások egyéb költségeként. 2004. szeptember 21. és 2009. március 16. napja között összesen 20 alkalommal volt a II. és III. rendű felperes kórházi látogatáson. A Ptk. 355. § (4) és 359. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ezen a címen mindösszesen 150.000 forintot állapított meg általános kártérítésként, és e tételnél az alperes elévülési kifogását alaptalannak minősítette. Az egyéb okból érvényesített közlekedési költségre az általános kártérítés szabályát alkalmazva az iskolába járás címén 50.000 forintot, a gyógytornára, gyógyúszásra való közlekedésre 200.000 forintot, a nagyszülőkhöz való utazásra 200.000 forintot, mindösszesen 450.000 forintot ítélt meg. A járadékigényt mérlegeléssel 2012. július 1. napjától 18.000 forint/hó összegben határozta meg.

A perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján határozott.

A felperesek fellebbezése alapján eljáró Győri Ítéltábla 2013. február 21. napján meghozott Pf.I.20.406/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. és III. rendű felperesnek mint egyetemleges jogosultnak a kórházi látogatásokkal kapcsolatos üzemanyag és egyéb többletköltség címén az elsőfokú ítéletben írt 150.000 forinton és kamatain felül további 20.000 forintot és ennek 2007. február 1.

napjától számított késedelmi kamatát, közlekedési többletköltség címén az elsőfokú ítéletben írt 450.000 forinton és kamatain felül további 85.458 forintot és ennek 2007. június 15. napjától számított késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. A II. rendű felperest 150.000 forint, a III. rendű felperest 100.000 forint másodfokú perköltség 15 napon belül történő megfizetésére kötelezte személyenként az alperes és az alperesi beavatkozó részére. Rendelkezése szerint a feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges és egyben elégséges körben lefolytatta. A tényállás tekintetében megállapította, hogy az túlnyomórészt helyes. Tévedett viszont az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek nem bizonyították az iskolába szállítással kapcsolatos kárigényt. A II. rendű felperes előadta, hogy a gyermeket oda-vissza kísérni kell, mert hátitáskát nem tud viselni. Az óvodába esetenként gyalog vagy kerékpáron vitték, de az iskolába járás autóval történik, amit alátámasztott az anyai nagymama tanúvallomása. A másodfokú bíróság tehát a tényállást annyiban helyesbítette, hogy a II. és III. rendű felperes rendszeresen autóval viszi a gyermeket az iskolába. Rögzítette továbbá, hogy az alperes és a beavatkozó az elsőfokú ítélet szerinti marasztalásnak a tőke- és kamatkövetelés, továbbá a lejárt járadékösszegek vonatkozásában maradéktalanul eleget tett.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában számot adott arról, hogy milyen bizonyítékok alapján milyen hátrányokat látott igazoltnak a nem vagyoni kárpótlás összege megállapításakor, és ezt az összeget a másodfokú bíróság is helyesnek minősítette.

Helyesnek tartotta „gyermek léte” miatt érvényesített jövedelemkiesésre alapított kárigényt elutasító rendelkezést is. A felperesek döntése eredendően az volt, hogy gyermeket akarnak. Ezt követően állt elő az a helyzet, amelyben az alperes megfosztotta őket döntési jogosultságuk gyakorlásától, attól, hogy a genetikailag károsodott magzatra figyelemmel kérhették volna a terhesség megszakítását. Az alperes magatartása nem abban befolyásolta a felpereseket, hogy akarnak-e gyermeket, hanem abban, hogy meg kívánják-e akadályozni fogyatékos gyermek születését. Ezért a szülőket ért kártérítésként érvényesíthető hátrány az egészséges és a sérült gyermek nevelési költsége közötti különbség. A gyermek léte önmagában a szülő szempontjából nem szolgálhat kártérítés alapjául.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elévüléssel kapcsolatos állásponttal is. A Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kereset szubsztanciálásának elvéből következően a kártérítési igény esetén - a kár fogalmából adódóan - a felpereseknek a keresetükben elő kell adniuk, hogy álláspontjuk szerint mi a jogellenes károkozó magatartás, mi az azzal okozati összefüggésben bekövetkezett kár,

miben nyilvánult meg az alperes jogellenessége, felróható magatartása. A bekövetkezett kár - annak mibenléte, felmerülte - lényeges tényállási elem, hiszen az nem feltétlen azonos és időben sem mindig esik egybe a károkozó magatartással. A kártérítési igény elévülése szempontjából három időpont különböztethető meg: a károkozó magatartás, a károsodás bekövetkezése és a károsult részéről a károsodás bekövetkeztének felismerése. Ezek nem szükségszerűen esnek egybe. Amennyiben a károkozó magatartás és a károsodás időpontja egymástól elválik, úgy a Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítési követelés nyilvánvalóan nem a károkozó magatartás időpontjától, hanem a károsodás bekövetkeztétől válik esedékessé. Ha pedig a károsult a kárigényét menthető okból nem tudja érvényesíteni, az elévülés nyugszik (Ptk. 326. § (2) bekezdés). Az elévülést megszakító kereseti kérelemről akkor lehet szó (Ptk. 327. § (1) bekezdés), ha az érvényesíteni kívánt igény kedvező döntés esetén ítélt dolgot eredményezne. A felperesek érvelése az volt, hogy az „egységes kártérítési elv” alapján arra a következtetésre lehet jutni: a kártérítés címén előterjesztett kereseti kérelem megszakítja azon kárigények elévülését is, amelyek adott esetben még nem is váltak esedékessé, úgyszintén megszakadna az az elévülés, ami egyébként nyugodna. A károsodás bekövetkezése előtt azonban a követelés elévülésének megszakadása kizárt, hiszen ekkor a kártérítés még nem jutott az igény állapotába. Alaptalannak találta a felperesek fellebbezését abban a körben is, hogy a járadékjellegű igények folyamatosan, az egyes havi összegek esedékessé válásával évülnek el. A felperesi álláspont éppen annak a jogpolitikai célnak a megvalósulását hiúsítaná meg, amelyet a törvényhozó az elévülés jogintézményével el kíván érni. Arra vezetne ugyanis, hogy a járadékkövetelés elévülése soha nem következne be. Bár a felperesek kereseti kérelme nem baleseti járadék megfizetésére irányult, a PK 52. állásfoglalás valamennyi járadékigényre irányadó.

Az elsőfokú bíróság álláspontját a II. rendű felperes „speciális jövedelemvesztés” címén előterjesztett igényével kapcsolatban helyesnek minősítette. A Ptk. Kommentár szerint „az életfenntartás céljára szolgáló, időszakonként visszatérően nyújtandó szolgáltatások teljesítési idejére a törvény külön szabályt fogalmaz meg”. A jogalkotó célja ebből következően az volt, hogy a létfenntartás jellegű járadékigények érvényesíthetőségét az általánostól eltérően szabályozza. A Ptk. 280. § (3) bekezdése alkalmazandó valamennyi a létfenntartást célzó járadékjellegű követelés esetén.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a kórházi látogatásokkal kapcsolatos közlekedési és egyéb többletköltségek vonatkozásában helytállónak találta. Általános kártérítés megfizetésére az alperes akkor kötelezhető, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki. A kórházi látogatások számát, indokoltságát, a gépkocsival való közlekedés tényét, a megtett távolságot, az üzemanyag fogyasztás normáját az elsőfokú bíróság bizonyítottnak

találta. Így a kórházi látogatással kapcsolatos közlekedési többletköltség pontosan kiszámítható, és ez 20 alkalomra 149.865 forint, kerekítve 150.000 forint. A látogatások során vitt ajándékkal kapcsolatban felmerült kiadások további kárként veendő figyelembe, és az alkalmankénti 1.000 forint nem tekinthető eltúlzottnak, ezért a másodfokú bíróság ezen a címen az alperest további 20.000 forint megfizetésére kötelezte. A gyermek iskolába szállításának módját a lefolytatott bizonyítás alátámasztotta. A felperesek kárigénye ezen a címen 83.746 forint erejéig alapos, tehát az elsőfokú ítéletben írtakhoz képest az alperes további 33.746 forint megfizetésére köteles. A gyógytorna, gyógyújszás kapcsán felmerült szállítási költségnél az elsőfokú bíróság számszaki hibát vétett. Elfogadta a szállítások gyakoriságát, a megtett távolságot, ebből pedig az következik, hogy a gyógytorna esetén a költség helyesen 130.350 forint, a gyógyújszás esetén 121.362 forint, összesen 251.712 forint, vagyis az alperes további 51.712 forint megfizetésére köteles. A nagyszülők látogatásának költsége pontosan nem határozható meg, és mert e látogatások nem kizárólag és szükségszerűen a gyermek fogyatékoságával állnak összefüggésben, az elsőfokú bíróság helytállóan döntött a kártérítés 200.000 forint összegéről. A közlekedési többletköltség címen az alperes által fizetendő további összegek a járadék felemelését nem tették indokolttá, mert a járadékigények összességükben nem haladják meg az elsőfokú ítéletben megállapított összeget.

A másodfokú bíróság a perköltség tárgyában hozott rendelkezést helyesnek minősítette, helytálló volt a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperesek kötelezése az alperes javára perköltség megfizetésére.

A másodfokú eljárásban is a felperesek közel teljes mértékben pervesztesek lettek, ezért a perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

A II. és III. rendű felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérték, ezen belül az alperes kötelezését a II. rendű felperes részére alap-jövedelemveszteség címén 1.589.484 forint, ennek 2004. március 16. napjától számított késedelmi kamata, speciális jövedelemveszteség címén 811.226 forint, ennek 2006. augusztus 12. napjától számított késedelmi kamata, a II. és III. rendű felperesek részére egyetemlegesen ápolás, gondozás többletköltsége címén 2.426.262 forint lejárt járadék, ennek 2008. december 14. napjától számított késedelmi kamata, továbbá 2012. július 1. napjától havi 37.881 forint járadék, háztartási kisegítés többletköltsége címén 1.050.820 forint, ennek 2008. december 14. napjától számított

késedelmi kamata, továbbá 2012. július 1. napjától havi 16.318 forint járadék, ruhaátalakítás többletköltsége címén 282.969 forint lejárt járadék, ennek 2007. december 14. napjától számított kamata, továbbá 2012. július 1. napjától havi 3.726 forint járadék megfizetésére. A megsértett jogszabályként a Pp. 221. § (1) bekezdését, a Ptk. elévülésre vonatkozó szabályrendszerét (Ptk. 327. § (1)-(2) bekezdés), a Ptk. teljes XXXI. fejezetét, különös tekintettel a Ptk. 355. § (1)-(4) bekezdésére, továbbá a magzati élet védelméről szóló törvény rendelkezéseit jelölték meg. Az alapjövedelemveszteség címén érvényesített követelést illetően fenntartották az elsőfokú részítélettel szembeni fellebbezésben foglaltakat. A jogerős ítélet kapcsán tévesnek minősítették, hogy a szülők alapvetően „gyereket” akartak, mert valójában a szülők nem gyereket, hanem „egészséges gyereket” akartak, ezért jutott téves megállapításra a lét és nem lét kérdésének jogelméleti elbírálása során. A másodfokú bíróság nem mondta meg, hogy a „nem létből” eredő helyzet, mint előnyösebb állapot, miért ütközik a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjébe, ezért ítélete sérti a Pp. 221. § (1) bekezdését. Ha a bíróság az ítéletében ténymegállapítást tesz, meg kell indokolnia, hogy azt mely jogszabály, melyik jogi norma része támasztja alá és miért. Az ápolás, gondozás, háztartási segítség, ruhaátalakítás többletköltsége és a II. rendű felperes speciális jövedelemvesztesége tárgyában az elsőfokú bíróság elutasító döntése azon alapult, hogy az alperes és a beavatkozó elévülési kifogását megalapozottnak találta. A felperesek ezt súlyosan jogszabálysértőnek minősítették. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptk. 326. § (1) bekezdését, amikor összekeverte a követelés szó fogalmi mikéntjét a kártérítési módjával és mértékével. A Ptk. az elévülés vonatkozásában nem egyes kártérítési módzatokra és mértékekre határozza meg az elévülést, hanem a követelés tárgyában. A követelés pedig a perbeli esetben a kártérítés. A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor nyomban esedékes, ami azt jelenti, hogy a kártérítési igény, mint komplex igény elévülési ideje a károsodás bekövetkezésével kezdődik. A kártérítési igény egyes tételei, módzatai nem élnek független életet. A követelés bírósági úton való érvényesítése az elévülést megszakítja, és az elévülési idő újra csupán az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után kezdődik. A peres eljárás ezen időszakát hívja az anyagi jogelmélet az elévülés nyugvásának. A kereset előterjesztésével a felperesek a kártérítési követelésük egésze tárgyában az elévülést megszakították, és a per jogerős befejezésig az elévülés nyugszik. Vagyis az elévülés megszakításától (a keresetlevél benyújtásától) a per jogerős befejezéséig felmerült valamennyi kártérítési tétel, módzat érvényesíthető, lévén az elévülés a nyugvás állapotában. Az elsőfokú bíróság a még le nem járt tételek, valamint az öt éven belül lejárt tételek vonatkozásában is megállapította az elévülést. Az elsőfokú bíróságnak a PK 52. állásfoglalásra, a Ptk. 280. § (3) bekezdésére, a egyéb törvényeknek az elévülésre vonatkozó

szabályaira történő hivatkozását megalapozatlannak minősítették. A másodfokú bíróság is helytelen következtetésre jutott, amikor figyelmen kívül hagyta a fellebbezésben elemzett Ptk. 327. § (2) bekezdését. Csak és kizárólag a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti elévülés megszakításáról értekezett, de nem vette figyelembe a (2) bekezdés rendelkezését, miszerint az elévülés a peres eljárás tartama alatt nyugszik. Ezért elmaradt az elévülés megszakításának és nyugvásának egymáshoz viszonyított helyzetelemzése. Az elévülési időn belül előterjesztett kártérítés iránti marasztalási kereset jogerős elbírálásáig az alperes jogellenes és felróható károkozásából eredő mindazon kár, amely kártérítés útján reparálásra szorulhat, nem évülhet el. Amennyiben valamely módozatot nem érvényesítenek, úgy a kereseti követelés jogerős elbírálását követően – amennyiben az havonta rendszeresen visszatérő módon merül fel –, úgy a jövőre nézve, valamint öt évre visszamenőleg érvényesíthető, bár elévülés miatt a károkozás kezdődőpontjától már nem. Állították tehát, hogy az elévülés nyugvása alatt semmilyen kártétel, módozat elévülése nem következhetett be, ezért az elévülés megszakításának kérdésköre fel sem merülhet.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A felpereseknek joguk volt eldönteni a kereset benyújtásakor, hogy mely káraikat érvényesítik. A felülvizsgálati kérelemben érintett kárelemek elévültek, illetve érvényesítésük a Ptk. 280. § (3) bekezdésébe ütközik.

A beavatkozó a felülvizsgálati eljárásban nem nyilatkozott.

A jogerős ítélet jogszabálysértését a felülvizsgálati kérelem abban jelölte meg, hogy tévesen alkalmazta az elévülés szabályát, a felelősség módjára, a kártérítés mértékére téves következtetést vont le, nem tett eleget indokolási kötelezettségének azon megállapítás kapcsán, hogy a gyermek léte önmagában nem szolgálhat kártérítés alapjául. A Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód, a perben támadott jogerős részítélet azonban nem jogszabálysértő.

Előre kell bocsátani, hogy a Pfv.III.20.870/2012/5. számú végzés folytán – mellyel a Győri Ítéltábla Pf.I.20.215/2011/4. számú jogerős részítéletét az elsőfokú részítéletre is kiterjedően a Kúria hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította – a részítélettel elbírált kereseti kérelmek tárgyában nincs érdemi döntés, tehát a

fennmaradó kereseti kérelmek elbírálása a Pp. 213. § (2) bekezdése folytán részítéletnek minősül.

A felülvizsgálati kérelem nem érinti a felperesek javára megítélt nem vagyoni kárt, a közlekedés és a gyógyítás költségével összefüggő marasztalást.

A II. és III. rendű felperes 2003. április 10. napján előterjesztett keresete kizárólag havi 20.000 forint közlekedési többletköltség mint vagyoni kár és személyiségi joguk sérelme miatt 4.000.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére irányult. Az e körben előterjesztett kereseti kérelem tárgyában folyt az eljárás, mígnem - a Győri Ítéltábla közbenső ítéletének meghozatala után - 2010. október 20. napján a felperesek a végleges keresetükhöz közelítő körben vagyoni káraikat a közlekedési többletköltséget meghaladóan előadták. A II. rendű felperes jövedelemvesztése tárgyában a kereseti kérelmet 2011. március 31. napján terjesztették elő. Az alperes és a beavatkozó elévülési kifogására tekintettel először ezzel a kérdéssel kellett foglalkozni.

Kétségtelen, hogy a felperesek már eredetileg is kártérítésre irányuló keresetet nyújtottak be, de ezen belül csak egy konkrétan meghatározott vagyoni jellegű kárt érvényesítettek, az ezzel kapcsolatos tényeket adták elő a keresetlevélben. A Pp. 121. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a keresetlevélben meg kell jelölni az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak előadásával. A felperesek a közlekedési költséget meghaladóan keletkezett vagyoni káraikra tényelőadást nem tettek. Ehhez képest a közlekedési költségen kívüli különböző vagyoni kárelemek érvényesítése - figyelemmel a 2010. október 20-i illetve 2011. március 31-i előterjesztésre - a Ptk. 324. § (1) bekezdésében írt általános elévülési időn túli. A kereset előterjesztése csak azon kárelemek tekintetében szakította meg az elévülést, amelyeket a felperesek konkrétan érvényesítettek. A nem érvényesített kárelemek tekintetében az elévülés folyt, és a károsodástól számított öt év elteltével az elévülés be is fejeződött. Megjegyzi a Kúria, hogy az ápolás, gondozás, háztartási kisegítő költsége, a ruhaátalakítás többletköltsége, a II. rendű felperes jövedelemkiesése esedékességének a felperesek által megjelölt kezdőidőpontja eleve meghatározza, hogy e követelések elévültek. Az elévülés nyugvása a perbeli esetben fel sem vetődhet, hiszen a kereset 2003. április 10. napján történt előterjesztésétől kezdve a felperesek oldalán semmilyen olyan körülmény nem állt fenn, ami őket az egyes igényeik tételes meghatározásában és előterjesztésében akadályozhatta volna. Bár a perbeli esetben a felperesek nem baleseti járadékot érvényesítettek, de a PK 52. állásfoglalás analóg alkalmazandó, vagyis a járadékkövetelés esetén az elévülési idő a járadékkövetelés egészére, tehát a jövőben lejáró részletekre is egységesen akkor kezdődik, amikor a káresemény folytán első ízben jelentkezett az egyébként rendszeres, időszakonként visszatérő károsodás.

Az elévülés megállapítása miatt okafogyott annak vizsgálata, hogy a bírósági úton nem érvényesíthető követelés elbírálás esetén miként felelt volna meg a Ptk. XXXI. fejezetében írt rendelkezéseknek.

A II. rendű felperes által a gyermek léte miatt érvényesített jövedelemkiesésre alapozott kárigény tekintetében is egyet értett a Kúria a jogerős részítéletben írtakkal. Kétségtelen: a genetikai,

teratológiai ártalom következtében fogyatékossgal született gyermeknek az egészségügyi szolgáltatóval szembeni saját jogú kártérítési igényéről szóló 1/2008. Polgári jogegységi határozat elsődlegesen a sérült gyermek viszonylatában fogalmazta meg a Legfelsőbb Bíróságnak a bírósági jogalkalmazás egysége biztosítása érdekében kifejtett álláspontját, mégis a szülőket megillető kártérítési igény tekintetében is orientál. „A kár: egy személy vagy vagyontárgy vonatkozásában - annak korábbi állapotához mért - hátrányosan megváltozott állapot. A természeténél fogva egészségkárosodással született gyermeknél károsodás előtti állapot nem volt; így nincs viszonyítási alap, amiért is a hátrányos állapotváltozás - azaz a kár - nem értelmezhető.” Az emberi élet nem tekinthető kárnak. Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerint minden embernek veleszületett joga van az élethez. Magyarország Alaptörvényének II. cikke kimondja, hogy minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg. Téves megközelítés, hogy a genetikai ártalommal világra jött gyermek esetén a szülők viszonylatában a vagyoni kár a gyermek nélküli és a fogyatékos gyermek által meghatározott életkörülmények alapján határozandó meg. A II. és III. rendű felperes felülvizsgálati kérelmükben maguk adták elő, hogy nem gyereket, hanem „egészséges gyereket” akartak. Nem foglalkozva e megközelítés erkölcsi aggályosságával, magából a felperesi nyilatkozatból következik, hogy a viszonyítás alap az az állapot, amelyben a II. és III. rendű felperesnek egészséges gyermeke született volna ahhoz képest, hogy első gyermekük genetikai ártalommal született. Tehát nem a „nem lét” és a „fogyatékos lét” anyagi vonatkozásai közötti különbség határozhatja meg a vagyoni károkat, hanem a felperesek által is kíván „egészséges gyermek”-hez képest a fogyatékossgból eredő többletköltségek.

Mivel a jogerős részítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő, azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta. A sikertelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperesek kötelesek az alperes képviseltével járó ügyvédi munkadíjat megtéríteni (Pp. 75. § (2) bekezdés). A felperesek költségmentessége folytán a felülvizsgálati illeték az államot terheli (az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés, 14. §).

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k.
előadó bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő